

**Elintarvikeketjun monivuotisen
valvontasuunnitelman mukainen ohjaus
valvontaketjussa, ml. maakunnat**

Pääjohtaja Matti Aho

Elintarvikeketjun valvonnan koordinointi (VASU-suunnittelu ja raportointi)

- **Elintarvikeketjun tehtäviin kuuluvat** elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä maatalouden tuotantopanosten ja kasvinterveyden valvonnat.
- **Näiden tehtävien valvontaan osallistuvat** Ruokavirasto, Tulli, Tukes, Puolustusvoimat ja Valvira (nykyisin) sekä maakunnat.
 - Elintarvikeketjun valvonnan koordinaatioryhmä
- **Työvälineenä valvonnan ohjauksessa ns. VASU-konsepti ((EU) 2017/625)**
 - Monivuotinen valtakunnallinen valvontasuunnitelma VASU, jossa asetetaan koko ketjun (ml. Maakunnat) strategiset tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.
 - Päivitys vuosittain, toteutumisen raportointi vuosittain EU:lle.
 - **Kaikkien ketjun viranomaisten on varmistettava**, että niillä on riittävästi pätevää henkilöstöä hoitamaan tehtäviä sekä varmistettava toimintansa laatu ja oikea-aikaisuus.

Elintarvikeketjun valvonnan koordinointi (VASU-suunnittelu ja raportointi)

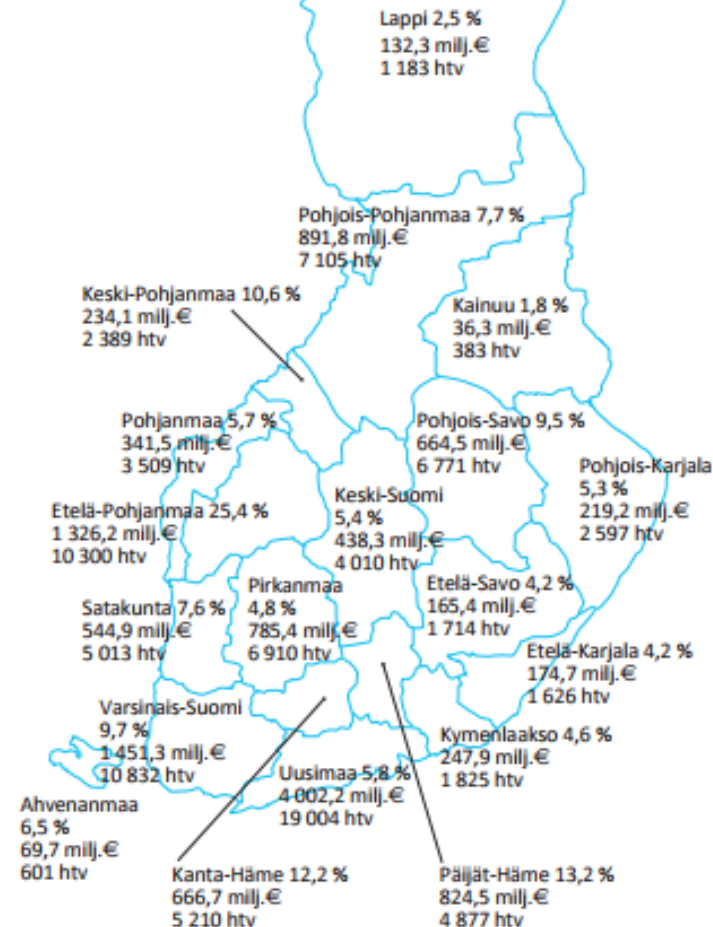
- Seurannassa keskitytään toiminnan vaikuttavuuden arviointiin sekä kehittämistarpeisiin vaikuttavuuden, tehokkuuden tai laadun parantamiseksi
 - maakuntien mittaristo
- Auditoinnit
 - Ketjuauditoinneilla auditoidaan koko valvontaketjun toiminnan vaikuttavuutta ja säädöstenmukaisuutta
 - EU:n komission auditoinneilla varmistetaan jäsenmaiden lainsäädännön noudattamista
- Maakunta korjaa toimintaansa auditointien ja itse havaitsemiensa puutteiden perusteella

Ympäristöterveydenhuolto – tärkeä osa ruoka- ja luonnonvarasektoria

- Ympäristöterveydenhuoltoa ohjataan MMM:n ja STM:n hallinnonaloilta.
 - elintarviketurvallisuus, eläinten terveys ja hyvinvointi, terveydensuojelu ja tupakkavalvonta sekä eläinlääkäripalvelut
- Tehtäviä hoidetaan **yhtenä kokonaisuutena** kunnissa (jatkossa maakunnissa) ja puolustusvoimissa niin, että samat henkilöt hoitavat eri sektorien tehtäviä
- Yhteiset tavoitteet, vaatimukset ja koordinaatio
 - Säädöksiin on kirjattu valvonnan yhteisiä tavoitteita ja vaatimuksia
 - Yhteiset arviointi- ja ohjauskäynnit
 - yhteistä toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmää VATIa rakennetaan
 - yhteinen laatu järjestelmä
- Edut asiakkaille
 - **yhden luukun periaate** (samat kohteet ja yhteistarkastukset)
 - Yhdenmukainen valvonta

RUUANJALOSTUKSEN OSUUS MAAKUNTIEN TALOUSTESTA ¹⁾

Koko Suomi 7,1 %
13,2 miljardia euroa
95 860 htv ²⁾

Lähde: Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti
¹⁾ bruttokansantuotteesta ²⁾ henkilötyövuotta

Ruoanjalostuksella iso
merkitys maakuntien
taloudelle – sisältyykö
tulevaisuuteen
lisäpotentiaalia?

Keski-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa, Pirkanmaa, Kanta-Häme, Satakunta ja Varsinais-Suomi

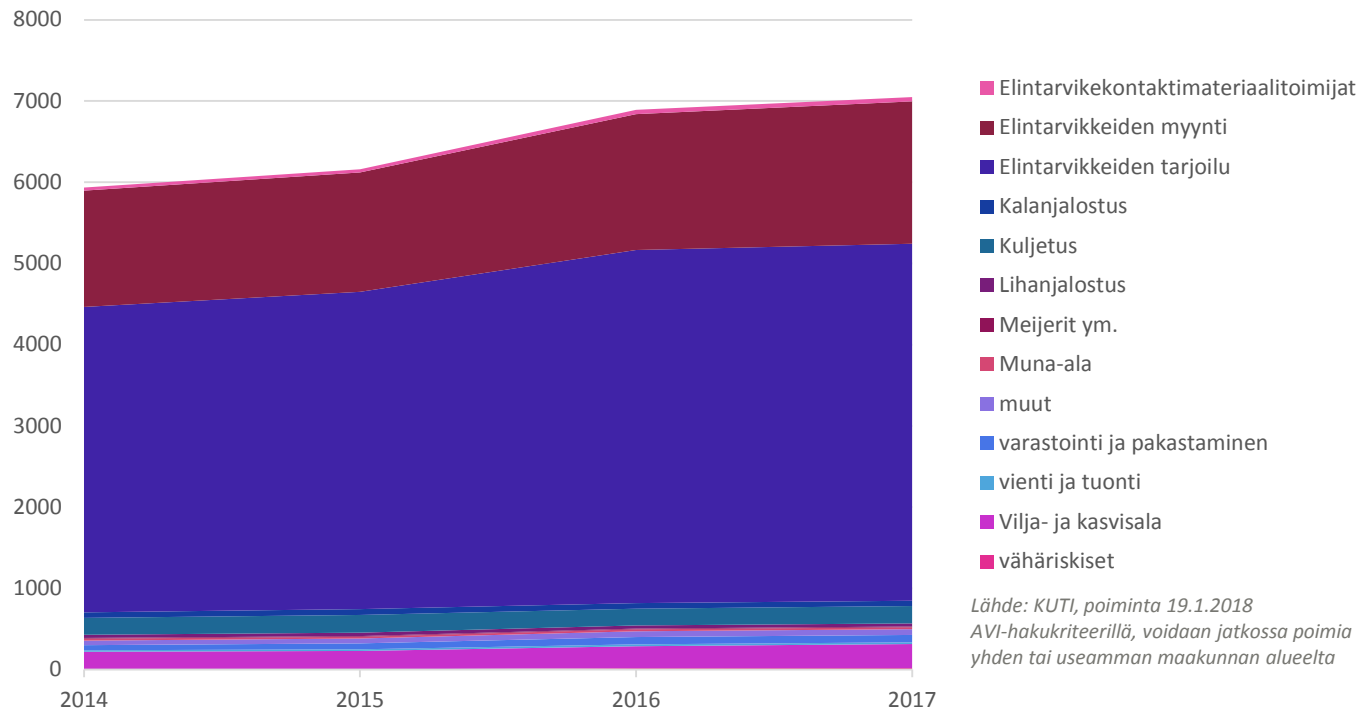

- Kuusi väkevää, erityistä ruoka- ja luonnonvaramaakuntaa
 - Miten mahdollistetaan innovatiivisten, kasvua tuottavien ruoka- ja luonnonvarayritysten **menestyminen** vastuullisesti? Markkina-alue globaali.
 - Positiivinen rakennemuutos menossa, modernin teknologiaan investoitu
 - Suomen 51 000 maatalous- ja puutarhayritystä tuottivat kuluneena vuonna mm. 3,4 miljardia kiloa viljaa, 2,4 miljardia litraa maitoa, 398 miljoonaa kiloa lihaa ja 72 miljoonaa kiloa kananmunia. Läsnäolevien maakuntien rooli?
 - Lähes 2/3 viljelijöistä, puolet lihantuottajista ja yli puolet hunajantuottajista näiden maakuntien alueella
 - Yli kolmasosa maidontuottajista Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen alueella
 - Joka toinen ammattikalastajista Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen maakunnissa sekä viidesosa munan- ja kolmannes siitosmunantuottajista Varsinais-Suomessa
 - Julkishallinnon **valmennus- ja varautumiskyky**
 - kriiseihin? nousukauteen?
 - Mitä ajatuksia ja ehdotuksia seuraavat esimerkinomaiset tilannekuvat ja niiden pohjalta käydyt keskustelut nostavat **JTS:ään**?

Muuttuva elinkeinorakenne

Esimerkkinä Satakunta ja Varsinais-Suomi

- Näiden maakuntien alueella 7049 elintarvikehuoneistoa 31.12.2017, määrä kasvanut kolmessa vuodessa 19 %
- Elintarvikkeiden myynti kasvussa, tarjoilupaikat lisääntyneet, kontaktimateriaalitoimijoita (etenkin muovisektorilla) tullut lisää, vilja- ja kasvituotteiden valmistus kasvussa
- Suurin osa mikro- ja pk-yrityksiä (mukana myös startup-yrityksiä). Tulevat näkymät?

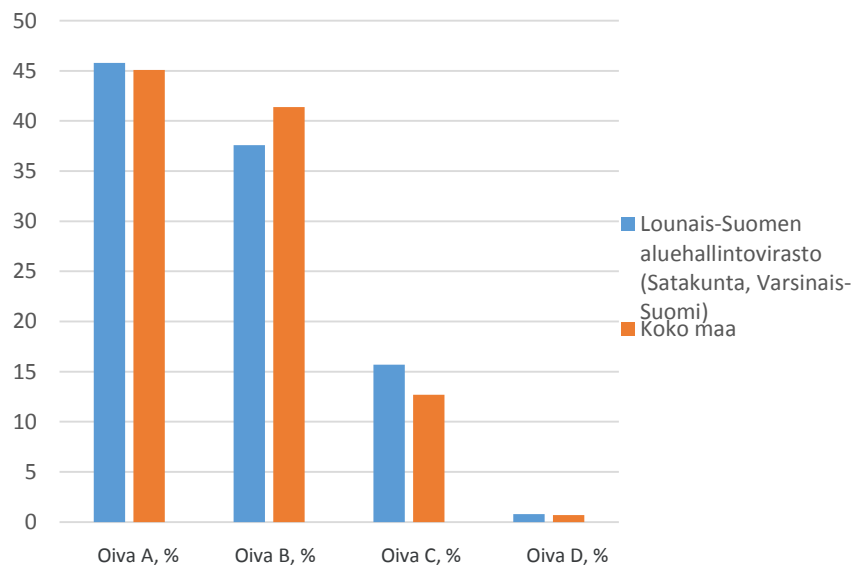
Lähde: KUTI, poiminta 19.1.2018
AVI-hakukriteerillä, voidaan jatkossa poimia
yhden tai useamman maakunnan alueelta

Elintarvikehuoneistot vuodenvaihteessa 2017-2018 ja trendit

Viranomaistyön vaikuttavuus (elintarviketurvallisuus)

Esim. Satakunta ja Varsinais-Suomi

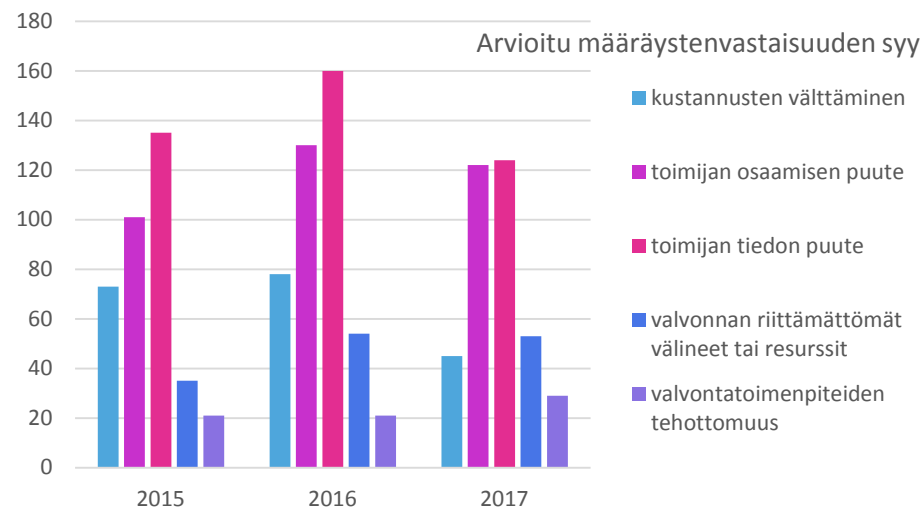
Oiva arvosanjakauma 2017

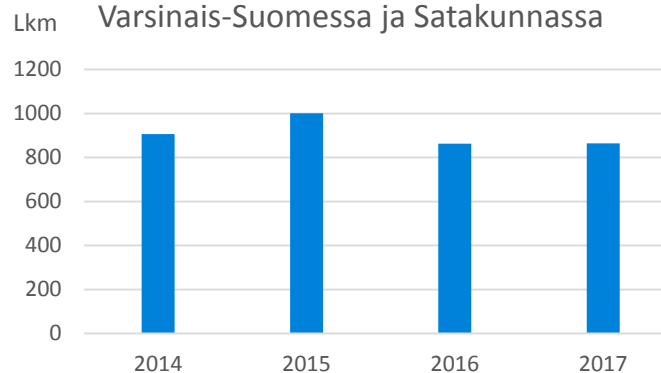
Lähde: KUTI, poiminta 19.1.2018

Jatkossa voidaan poimia yhden tai useamman maakunnan alueelta

Valmentavalla otteella vielä lisää vaikuttavuutta?

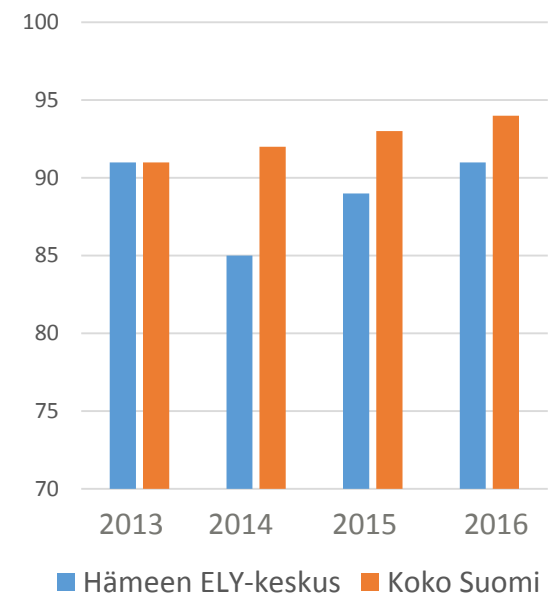
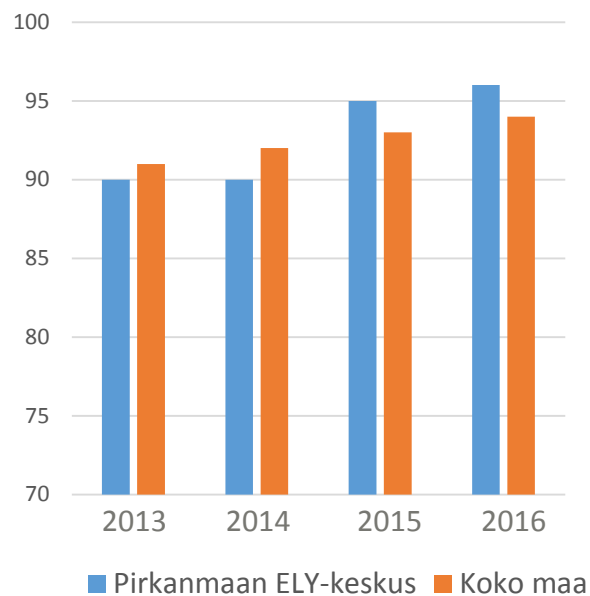
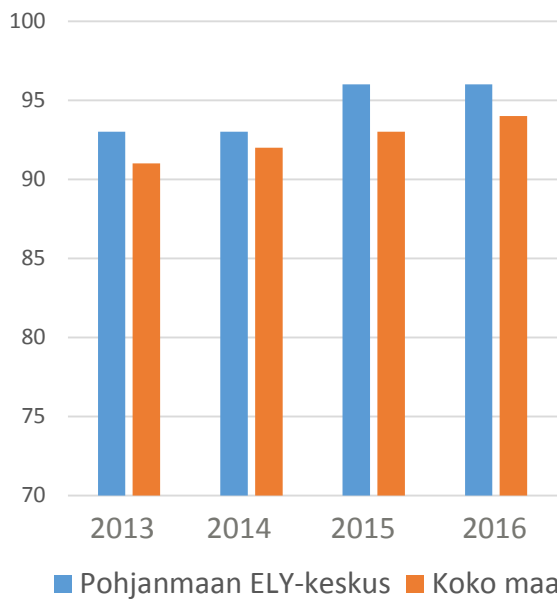
Uudet elintarviketoimijat
Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa

Viranomaistyön vaikuttavuus

Esim. Pohjanmaa, Pirkanmaa ja Häme

- Onneksi olkoon, vaatimustenmukaisesti toimivien yritysten osuus korkea ja/tai kasvussa.
Mikä mahdollisti? Miltä tulevaisuus näyttää?

Rehut, siementarkastus, luomu ja eläinten merkintä ja rekisteröinti (ELY-keskusten tarkastamat toimijat)

Resurssit

- Koko ruokaketjun valvontaan käytettiin edellisellä kierroksella 1 228 htv:tä (2016)
 - esimerkiksi yhteiseen ympäristöterveydenhuoltoon (ymp) alla olevissa maakunnissa 258 htv (2016)

	htv ymp	asukasta
Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Pirkanmaa	110	481 390
Kanta-Häme	41	183 803
Satakunta ja Varsinais-Suomi	107	610 075
(vuoden 2017 tiedot Eviran käytettävissä 3/2018)		

- Tulevia näkymiä? Resurssit raamittavat, modernit toimintatavat ratkaisevat?

A. Toimintaympäristön keskeiset muutostekijät*

Eviran, Mavin ja MMM:n yhdessä muodostama näkemys

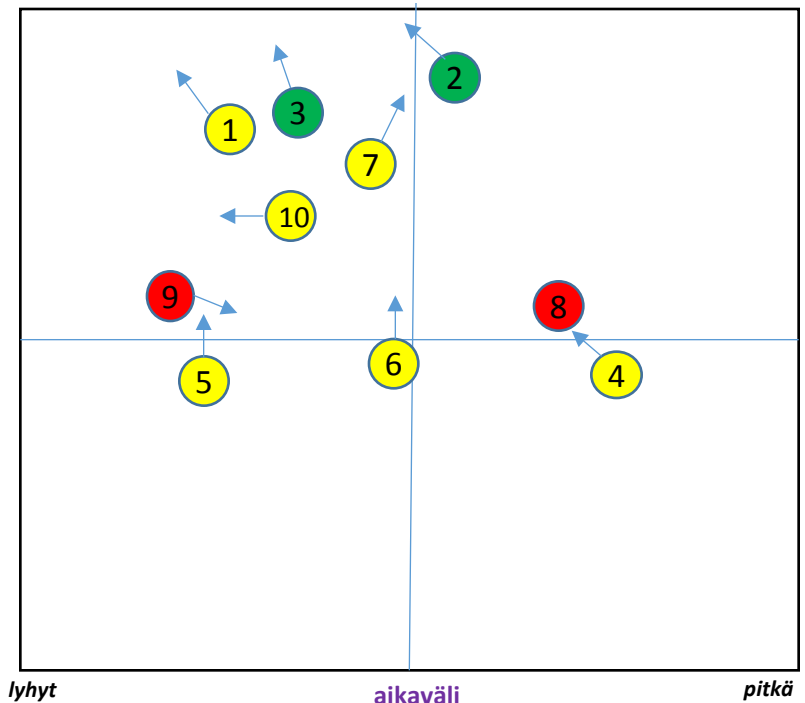
1. **Asiakkaiden** palvelutarpeet muuttuvat ja monipuolistuvat
2. Kasvin- ja eläinterveystilanteen ja mikrobilääkeresistenssin pakeneminen sekä ravitsemuksellisten ja elintarviketurvallisuus**riskien** lisääntyminen
3. Maatalous- ja maaseutupolitiikan muutokset
4. **Bio- ja kiertotalouden** merkityksen kasvu luonnonvarojen vähenemisen ja ilmastonmuutoksen vuoksi
5. **Petoksellisen** ja rikollisen toiminnan lisääntyminen markkinoiden kansainvälistyessä
6. Julkisen hallinnon **resurssien** niukkeneminen, hallinnon rakenteiden (ja toimintatapojen) muuttuminen
7. Osaamis- ja **kyvykkyyksvaatimusten** muuttuminen sekä viranomaisilla että asiakkailla
8. **Vaikkeasti ennakoitavat** tilanteet lisääntyvät politiikassa ja markkinoilla
9. Mediaympäristön muuttuminen, kansalaisaktiivisuuden lisääntyminen, **asiantuntijuuden uskottavuuden** mureneneminen
10. Uusi teknologia ja **digitalisaatio** edellyttävät toimintatapojen muutosta

*muutostekijät eivät ole tärkeysjärjestyksessä

suuri
vaikutus

vaikutus
organisaatioon

pieni
vaikutus

B. Näkökulmat:

- Aika / reagointiaika / vaik. ajankohta
- Vaikutus organisaation
- Organisaation sopeutumismahdollisuus
 - vähäinen
 - osittainen
 - suuri
- Muutoksen suunta

Minkälaista palvelutarjontaa maakuntien asukkaat yrittäjinä ja kuluttajina haluavat, että nämä ovat arkea:

- Elintarvikeeturvallisuuden, eläinten terveyden ja kasvinterveyden **korkea taso** säilyy.
- Eläinten hyvinvointi **paranee**.
- Korkealaatuisen ruoan tuottamisen edellytykset turvataan ja maa- ja elintarviketalouden **tuotantokyky kasvaa**.
- Maa-, metsä- ja elintarviketalous sopeutuvat **kestävästi** ilmastonmuutokseen.
- Elintarvikeketjun toiminnan **vastuullisuus** voidaan **todentaa**.
- Turvallisella ravitsemuksella **edistetään** hyvinvointia.

Toteutamme yhdessä maakuntaudistuksen tavoitteita

- maakunnan elinvoimaisuus ja menestys
- yrittäjyyden ja kannattavuuden vahvistuminen
- kansalaisten ja yrittäjien osallistaminen
- asiakaslähtöisyys
- palvelun parantaminen yrittäjille ja kuluttajille

**Elintarvikeketjun turvallisuus
ja laatu –
tärkeä osa maakunnan kasvua
ja hyvinvointia**

